

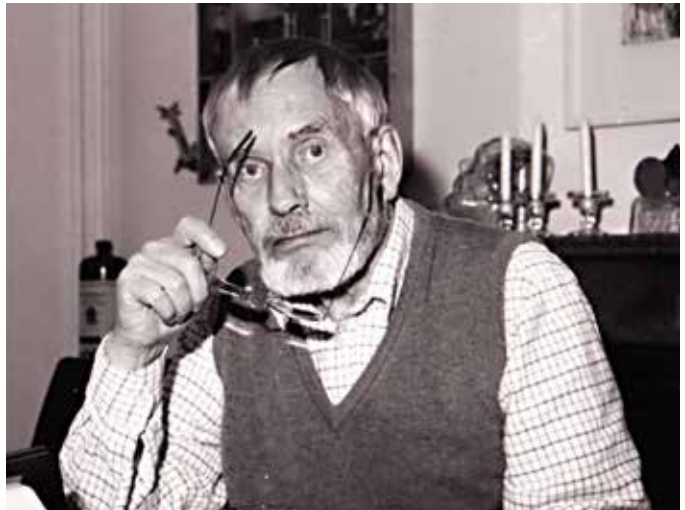
Jan G. Elburg

Als de Duitse inval onvermijdelijk lijkt, besluit Nederland op 29 augustus 1939 tot mobilisatie. Jan Gommert Elburg (*Wemeldinge, 30 november 1919 – †Amsterdam, 13 augustus 1992) maakt als mitrailleursschutter deel uit van het achttiende grensbataljon. Dit bataljon wordt ondergebracht in de Isendoornkazerne in de Zutphense Nieuwstad, ‘de smerigste, oudste kazerne die er in heel Nederland te vinden is’, schrijft hij zijn ouders. De soldaten moeten stellingen aanleggen in De Hoven. Het is ruw en zwaar werk; de herfst is guur en de winter streng.

In de vroege ochtend van 10 mei 1940 vallen Duitse troepen Nederland binnen. De Nederlandse verdedigers blazen de IJsselbrug op. Desondanks slagen de Duitsers erin ‘s middags de westoever te bereiken, en moeten de Nederlandse soldaten de strijd staken. Negentien van hen sneuvelen. Jan Elburg raakt niet gewond, wel is zijn veldfles lekgeschoten.

In 1943 raakt hij betrokken bij het gewapend verzet. Als laborant weet hij hoe je van glycerine de springstof nitroglycerine kunt maken. Verder komt zijn ervaring met wapens goed van pas. Deze episode van zijn leven typeert hij als ‘indiaantje spelen’.

Jan Elburg voelt zich sterk aangetrokken tot de naoorlogse Cobrabeweging. Hij maakt fotomontages, en net als Karel Appel experimenteert hij met ‘brandhoutreliëfs’. Lange tijd geeft hij ook les aan de Rietveldacademie. Maar Elburg is bovenal dichter, die aansluiting vindt bij de experimentele Vijftigers, waartoe ook Remco Campert, Gerrit Kouwenaar en Lucebert behoren. In 1976 krijgt Elburg de Constantijn Huygens-prijs.

Jan G. Elburg

Hij vult zijn inkomen aan met het schrijven van reclameteksten. Zo bedenkt hij het ‘pietere pookje’ voor de DAF-personenauto, die – slechts toegerust met een simpele vooruit/achteruihendel – een weinig swingend imago heeft.

Doordat hij vrijelijk associeert is de poëzie van Elburg niet altijd even toegankelijk. Een uitzondering vormt ‘Gelovig soms’, waaruit de eerste twee strofen:

*Prijs de dag voor het avond is
voor je gouden verloofde het uitmaakt
voor het donkere deksel het donker maakt*

*prijs de dag en vertel voor het avond is
hoe het was wat er was dat het goed was
vertel het nog half gelovige oren*

(Han Koolhof)

Literatuur

- R.L.K. Fokkema, *Het complot der Vijftigers. Een literair-historische documentaire*. Amsterdam 1979.
- Jan van der Vegt, *De man met de drieland. Leven en werken van Jan G. Elburg 1919-1992*. Amsterdam 2012.